

Poslije podne je upriličeno hodočašće svih kongresista u baziliku sv. Cecilije. Dužno poštovanje svetoj zaštitnici crkvene glazbe i potrebna duhovna digresija usred kongresa. Koncelebraciji je predsjedao msgr. A. Mistrorigo uz sudjelovanje dvadeset dijecezanskih delegata za crkvenu glazbu. Čitanja, molitve i napjevi su skladani i pripremljeni za tajanstveno ozračje transtiberijanske bazilike.

Dan talijanskog cecilijanskog pokreta završio se još jednim koncertom na orguljama. U bajoslovnom zidnom vijencu divne bazilike Dvanaest Sv. Apostola mo. M. Schneider iz Kölna, svojim gramofonskim snimkama koncerata na orguljama poznat čitavome glazbenom svijetu, sa superiornom interpretacijom predstavio se kongresistima i na orguljama svirao djela Bacha, Regera i Francka.

Komemoracija Lorenza Perosija

Ozračje kongresa raste i uspinje se do svog punog i veličanstvenog uspona i sjaja. U Rim su prispjeli pjevači: u tajništvu je protokolirano tri tisuće vrsnih pjevača. Koliko ih je bilo? Najmanje dvostruko. Mnogi su radije došli vlastitom inicijativom i vlastitim sredstvima. Bilo ih je sa svih strana Italije: iz 27 gradova zastupano je preko 70 pjevačkih zborova.

Službena komemoracija prve stogodišnjice rođenja L. Perosija počela je ujutro 23. rujna 1972. Crkva sv. Ignacija bila je puna. Službeno predavanje održao je msgr. A. Mistrorigo: »Don Lorenzo Perosi, svećenik i cecilijanac«. Glazbenu dušu umjetnika Perosija najbolje smo osjetili u izvedbi njegovih djela četiriju pjevačkih zborova: iz Milana, Venecije, Mantove i Treccate. Navečer je orkestar i pjevački zbor radiotelevizije (RAI) izveo njegov oratorij-simfonijsku pjesmu »Il Giudizio Universale« u velikoj sali za audijencije.

Papinska misa

24. rujna 1972. je dan što ga talijanski cecilijanci neće nikada zaboraviti, dan koji će ostaviti duboki i neizbrisivi pečat u srcu i sjećanju svih. »Vatikanska bazilika u svojoj višestoljetnoj povijesti nikada nije primila tako veličanstven i veliki broj talijanskih pjevača odjednom«. Oni su svi skupa zajedno pozdravili Sv. Oca skladbom L. Perosija »Tu es Petrus« na ulasku u baziliku sv. Petra. Veličanstven doživljaj koji izaziva suze radosnice.

»Ja sam spasenje naroda moga« misao je vodilja svih napjeva što su ih vrijedni cecilijanci skladali za ovu zgodu i pripremili. Pjevači su bili razdijeljeni u dvije skupine: pjevački zbor i zajednica vjernika. Pjevačkim zborom je ravnao mo. L. Molfino, a drugom skupinom pjevača, »zajednicom vjernika«, mo. p. o. V. Zaccaria, kojemu su pomagali ostali dirigenti na raznim područjima. Za orguljama je bio mo. G. Parodi. Divan doživljaj, pjevanje se razliježe mikelandevskim utiscima preko mozaika u bazilici.

»Gospodin je blizu...« bistrim i jasnim glasom započinje Fr. Esposti, dječak-pjevač pjevačkog zbora milanske katedrale. Prenosi Božju poruku odjevenu u divno ruho suvremene liturgijske glazbe. Slijede čitanja, molitve, evanđelje i govor Sv. Oca: »Časna braćo i svi predragi sinovi...«

Prisutni su: kard. Villot, državni tajnik, mnogi kardinali prefekti raznih kongregacija, nadbiskupi, biskupi, prelati i ostale mnoge ličnosti. Misi je prisustvovalo i sedam stotina njemačkih cecilijanaca koji su za ovu prigodu došli u Rim.

Na prikazanju, dok su se oko konfesije nalazili pedesetak svećenika s piksidama u kojima su bile hostije za posvećenje, skupina dječaka i djevojčica iz raznih krajeva Italije u tipičnim narodnim nošnjama predali su Sv. Ocu darove, cvijeće, voštane svijeće i doprinos skupljen udjelom svih pjevača. Na pričesti Sv. Otac je pričestio pedesetak cecilijanaca, dok su svećenici dijeli sv. Pričest ostalima. Poslije apostolskog papinskog blagoslova na svršetku mise Pavao VI. se

zadržao u razgovoru s upraviteljima cecilijanskog pokreta i živo se zanimao za napredak liturgijske glazbe u pojedinim pokrajinama. Kao vidljivi znak i uspomenu na ovaj današnji dan Sv. Otac je središnjici cecilijanskog pokreta poklonio veliko brončano poprsje anđela glazbenika, djelo kipara Fr. Nagnija. Talijanska radio-televizija (RAI) prenosila je čitavu papinsku svečanu liturgiju.

Značajne riječi Sv. Oca

vjernicima koji su se poslije papinske liturgijske svečanosti zadržali na trgu sv. Petra da još jednom vide Sv. Oca, s njime izmole »Anđeo je Gospodnji...« i čuju Njegove očinske riječi: »Dozvolite da vam još jednom saopćim ganuće što ga je u našoj duši proizvela današnja svečanost što smo je malo prije slavili u Sv. Petru. Oko oltara su bile čitave povorke pjevača, mnoštvo malih i velikih dječaka koji s mnogo strana Italije došli da s nama — možemo reći za nas — pjevaju, da pohvalama Gospodnjim razvesele našu dušu. To su bili pjevači naših crkava, bili su to »dječaci pjevači«, koji su se ovdje okupili za stogodišnjicu rođenja L. Perosija, da nam svojom prisutnošću i svojim mladenačkim vedrim i zvonkim glasovima pokažu kako u našim crkvenim zajednicama poslije nedavne liturgijske obnove ponovno oživljava pučko pjevanje, pjevanje koje prelazi u molitvu, u pjesmu, u zajednički glas. Ovo pjevanje dječaka odgojenih u umjetničkom, jednostavnom i njima kao urođenom izražaju, kultu Božjem zna dati ljepotu, živahnost i snagu. Koliko ljepote, koliko pobožnosti, koliko nade za javno priznanje naše vjere, kolika razboritost za birani, istiniti i iskreni oblik novih generacija, i kakav duhovni procvat za vjernike naših crkava, koje su često puta zbog starijih generacija bile nijeme i bez zajedničke živahnosti.

Imamo razloga da se radujemo, imamo prigodu da se veselimo s onima koji su se trudili da iz nevinog djetinjstva i dobro upućene mladosti izvuku iskustva — koja su često puta bila zavodnička, svjetovna i bez prave duhovne stvarnosti — i jasnu žicu napjeva koji teže prema otajstvenim prostorima na nebu i miješaju se s onim dubokim i nezrecivim melodijama anđela.

Znamo cijeniti ove ponizne ali divne znakove srca naroda koji vjeruje i Njoj koja je pjevajući dolasku Kristovu na zemlju zapjevala »Veliča« povjeravamo predrage čete naših dječaka pjevača i svih dječaka na svijetu.

A. M.

Mađarska

Odmah po Koncilu za unapređenje crkvene glazbe u Mađarskoj formiran je tzv. »Odbor crkvene glazbe« koji je imao za zadatak da izradi i priredi sve nove tekstove za liturgijsko pjevanje po obnovljenoj liturgiji. Napjevi su uglavnom adaptirani na stare gregorijanske napjeve korala, kao npr. napjevi prefacije, kanoi, obredi velike Sedmice i obredi kod ostalih funkcija.

Nakon misnog ordinarija na narodnom jeziku nastale su nove mise, osobito mise za pučko pjevanje. Jedna od takvih je najvrednija Misa od Kodály Zoltana, zatim su glasovite Misa od Halmos Lasla, Marijanska misa od Lisznyai Gabrijele i Missa Hungarica od Szigetii Kilijana. Sve nove tekstove kao i notna izdanja tiska i izdaje »Društvo sv. Stjepana« u Budimpešti.

Za njegu i bdjenje nad crkvenim pjevanjem u cijeloj državi brine se »Društvo sv. Cecilije« čiji je crkveni predsjednik Dr. Klempa Karlo, ap. administrator, a svjetovni predsjednik prof. Bárdos Lajos.

Od godine 1968. izdaje se za svaku godinu posebna knjižica »Raspored pjesama«. To je popis pjesama koje su odobrile Biskupske konferencije i daju upute

pojedinačno za svaku nedjelju i za pojedine blagdane koje pjesme odgovaraju najbolje za nadomjestak ulaznoj, prikazanoj ili pričešnoj pjesmi.

Za dobru izobrazbu kantora drže se tečajevi u više biskupija. Na najvećem nivou je ljetna škola kantora u Budimpešti. Škola traje 4 godine, a svake se godine sastaju za 4 sedmice preko ljetnih praznika. Glavni temelj izobrazbe je glazba i liturgija. Nakon završene 4 godine kantori dobiju diplomu kao priznanje uspješno položenog ispita.

P. Szigeti Kilián OSB
Budapest

Henri Potiron

Francuski skladatelj, muzikolog i profesor glazbe Henri Potiron rodio se 13. rujna 1882. godine u Rézels-Nantes (Loire-Francuska). Od 1910. — za pedeset godina — bio je regens chori u bazilici »Sacré Coeur de Montmartre« u Parizu, gdje je vodio pjevanje i dirigirao crkvenim pjevačkim zborom preko nedjeljne »Grand Messe«. Za nepromjenjive dijelove mise uzimao je uvijek polifona djela velikih majstora liturgijske glazbe raznih stilova, a za promjenjive dijelove gregorijanske napjeve iz »Liber Usualis«. I gregorijanski napjevi kao i vokalna polifonija klasična i moderna interpretirani su bili visokim umjetničkim znanjem i osjećajem.

Na pariškom »Institut Grégorien« predavao je crkvenu glazbu i gregorijanski koral od 1923. godine. Posebno mu je ljubavljiva obrađivao gregorijanske modalitete i orguljsku pratnju gregorijanskih napjeva. Kao plod njegova dugogodišnjeg proučavanja, rada i iskustva imamo u pet svezaka orguljsku pratnju za sve gregorijanske napjeve koji se upotrebljavaju u liturgijskim svečanostima. Pratnja mu je originalna, stil-ska i francuski profinjena!

Skladao je devet polifonih misa i mnogo moteta, gdje za temu često upotrebljava gregorijanske motive, a u polifonij tehnici se oslanja na renesansni stil. Napisao je i nekoliko skladbi za orgulje.

Objelodanio je mnogo knjiga i studija o crkvenoj glazbi i liturgijskom pjevanju. Omiljelo su polje njegovog rada modalitete. Spomenut ćemo samo nekoliko za liturgijsko pjevanje važnijih studija: »Les leçons pratiques d'accompagnement du Chant Grégorien«, »L'Analyse Modale du Chant Grégorien«, »L'origine des Modes Grégoriens«, »La composition des Modes Grégoriens«, »L'Accompagnement du Chant Grégorien suivant les types modaux« itd. Godine 1954. doktorirao je na pariškom sveučilištu Sorboni dizertacijom: »Boèce, théoricien de la musique grecque«. Umro je 12. travnja 1972. u devedesetoj godini života.

Dom Joseph Gajard

Francuski benediktinac opatije »Saint-Pierre-de Solesmes« Dom Joseph Gajard paleograf, konferensier, pisac, muzikolog i dirigent rodio se u Sonzu (Indre-et-Loire, Francuska) 25. lipnja 1885. Benediktincem je postao 1909. godine i malo nakon toga 1914. godine preuzima mjesto regensa chori u opatiji Solesmes. Za tih pedeset godina, koliko je dugo bio dirigent pjev. zbora u opatiji, svima je pokazao pravu umjetnost gregorijanskog korala i ljepote gregorijanskih napjeva. Glazbenici, muzikolozi i umjetnici sa svih strana svijeta dolazili su slušati i diviti se ovoj djevičanski nevinoj glazbenoj molitvi, tome andeoskom pjevanju. Kao dobar interpretator stekao je velike zasluge za širenje, poznavanje i promicanje gregorijanskog pjevanja.

Često je putovao i održavao gregorijanske sedmice, često i preko oceana u Sjedinjene Američke Države, Kanadu... Osobito su bile zapažene konferencije o

gregorijanskom pjevanju u Fatimi 1961, 1964 i 1969. godine. Održavao je mnoge tečajeve po samostanima Francuske, Španjolske, Svicarske, Nizozemske... Često je govorio o koralu preko francuske radio-difuzije. Snimio je mnogo gramofonskih ploča iz gregorijanskog repertoara. Tu je osobito pokazao veliko poznavanje korala gdje je još jednom došla do izražaja duhovnost, nevinost, ljepota tih djevičanskih gregorijanskih melodija, draž slobodnog ritma, muzikalnost, čistoća neizrecivog stila koja zrači iz preciznog pjevanja solemskih monaka.

Od 1911. surađuje s Dom Mocquereauom u publiciranju drugog voluma Nombre Musical Grégorien, a od 1916. član je uredničkog zbora za Editio Vaticana. Nakon smrti Dom Mocquereaua (1930) postaje glavni direktor izdanja Paléographie Musicale i objelodanjuje još četiri voluma (XIV—XVII). Oko sebe je okupio sve poznatije muzikologe svijeta. Od 1911. uređuje Revue Grégorienne, a od 1945. i Etudes Grégoriennes, gdje objelodanjuje članke teoretske i praktične naravi. Kod proučavanja gregorijanskih napjeva na paleografskim originalima posebno je pazio na usavršavanje melodijske linije i točnosti modalnih i ritmičkih značajki gregorijanskih napjeva.

Umro je 25. travnja 1972. u opatiji Solesmes. U koncertiranoj pogrebnoj misi bilo je trideset svećenika, tri biskupa i četiri opata. Tijelo mu je na vječni počinak spušteno u samostansku grobnicu uz pjevanje devinih gregorijanskih napjeva braće samostanaca.

Sedamdeseti rođendan Karla Gustava Fellerera

7. srpnja 1972. godine profesor Karl Gustav Fellerer navršio je i proslavio svoj sedamdeseti rođendan. U subotu 8. srpnja prošle godine na muzikološkom Institutu u Kölnu u društvu intimnih prijatelja priređena je posebna proslava u čast njegova rođendana.

Ovaj cijelome glazbenom svijetu poznati i renomirani njemački muzikolog i skladatelj rodio se 7. srpnja 1902. u Freisingu (Bavarska). Prvo glazbeno obrazovanje dobio je u Školi za crkvenu glazbu (Kirchenmusikschule) u Regensburgu. Kompoziciju je učio kod K. H. Schmida i J. Haasa, a povijest glazbe kod Sandbergera u Münchenu. Muzikologiju je pohađao kod H. Alberta, J. Wolfa, C. Sachsa i E. M. Hornbostela na sveučilištu u Berlinu gdje je i diplomirao te 1925. doktorirao. Od 1927. do 32. predavao je na sveučilištu u Münsteru, a od 1932. do 39. nalazio ga na sveučilištu u Friburgu (Svicarska) gdje je naslijedio gregorijaništu P. Wagnera. Godine 1939. preuzima od T. Krojera katedru muzikologije na sveučilištu u Kölnu.

U njegovoj bogatoj, raznovrsnoj i plodnoj glazbenoj djelatnosti, kroz čitavi glazbeni život provlači se kao neka zlatna nit: velika ljubav za crkvenu glazbu kao i za sve njezine raznovrsne oblike: gregorijanski koral, palestrinin stil i sva crkvena glazba do naših dana te orgulje sa svojim divnim i velikim repertoarom. Kao učenik Sandbergera u Münchenu zavolio je klasičnu vokalnu polifoniju, a osobito O. Lasusa. U Friburgu je naslijedio P. Wagnera i od njega kao baštinitio veliku ljubav za gregorijansko pjevanje.

Među publikacijama što ih je objavio spominjemo samo najznačajnije: Geschichte der katholischen Kirchenmusik; Orgel und Orgelmusik, ihre Geschichte; Die Deklamationsrytmik in der vokalen Poliphonie des 16. Jahrhunderts. Napisao je monografiju o Palestrini i mnogim velikim skladateljima renesanse, baroka, rokoka i njihova djela. U kolaboraciji s P. U. Bommom i J. Overathom izdao je Graduale Romanum. Od 1930. izdaje Kirchenmusikalisches Jahrbuch i uređuje kolekciju Das Musikwerk (Köln).

A. M.

